

จัดการขยะ ทำได้ ใกล้ตัว

โครงการธนาคารขยะในโรงเรียน

นักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยแก้ว มักทิ้งขยะไม่ลงถัง
บวกกับถังขยะในโรงเรียนมีน้อย จึงทำให้โรงเรียนเต็มไปด้วยขยะ
แกนนำนักเรียนจึงได้ทำโครงการ “ธนาคารขยะในโรงเรียน
บ้านห้วยแก้ว” เพื่อลดปัญหาขยะในโรงเรียน และสร้างนิสัย
รักความสะอาดให้กับนักเรียนในโรงเรียน

ขั้นตอนการทำงาน

หาแนวร่วม

สำรวจปริมาณขยะ
และจุดที่มีขยะมาก

ศึกษาการคัดแยกขยะ

รณรงค์ให้มีการนำขยะ
มาฝากธนาคาร

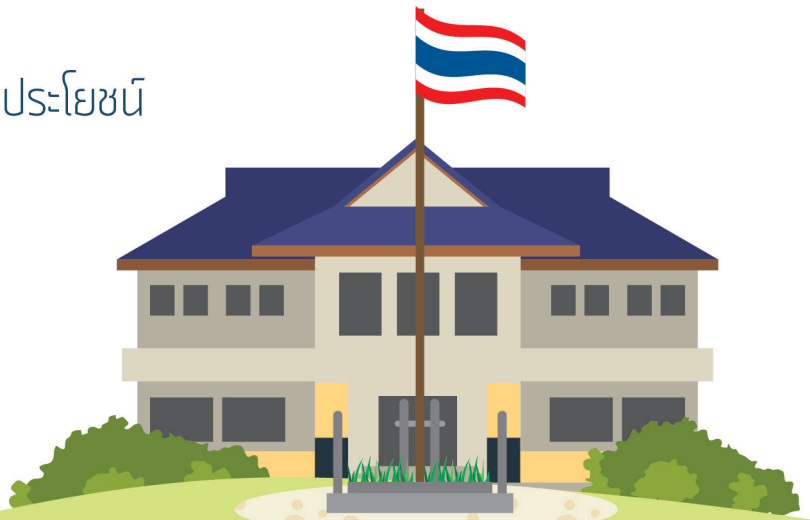

ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์

มั่นใจในตนเอง

กล้าแสดงออก

จิตสำนึกสาธารณะ

โครงการนี้ไม่เพียงต้องการให้นักเรียนในโรงเรียนเห็นถึง **“คุณค่า”** ของขยะ แต่พวกเขาต้องการ **“ปลูกฝัง”** ให้นักเรียนมองเห็นคุณค่าของการคัดแยกขยะ และเรียนรู้ว่าการทิ้งขยะลงถัง ช่วยสร้างความเป็นระเบียบ ทำให้โรงเรียนและชุมชนสะอาด เชื่อมโยงไปถึงการรักษาสุขภาพอนามัย และเป็นการช่วยดูแลสภาพแวดล้อมได้อีกทางหนึ่ง

โครงการนี้ไม่เพียงต้องการให้นักเรียน
ในโรงเรียนเห็นถึง “คุณค่า” ของขยะ
แต่ทีมงาน บอกว่า พวกเขาต้องการ
“ปลูกฝัง” ให้นักเรียนมองเห็นคุณค่า
ของการคัดแยกขยะ และเรียนรู้ว่าการ
ทิ้งขยะลงถัง ช่วยสร้างความเป็นระเบียบ
ทำให้โรงเรียนและชุมชนสะอาด เชื่อมโยง
ไปถึงการรักษาสุขภาพ และเป็นการ
ช่วยดูแลสภาพแวดล้อมได้อีกทางหนึ่ง

สภาพแวดล้อมรอบตัวที่เห็นอยู่เป็นประจำทุกวัน
ไม่ว่าจะเป็นด้านดีหรือไม่ดี สร้าง “ความเคยชิน” จนนำ
มาสู่ “การเพิกเฉย” ต่อสิ่งที่เห็นและเป็นอยู่ อาจนำมาซึ่ง
ความเสียหายบางอย่างที่สายเกินแก้

โลกใบใหม่แห่งการเรียนรู้

“รู้สึกเฉยๆ” นักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยแ้ว
อำเภอสันติสุข จังหวัดน่าน กลุ่มหนึ่งเอ่ยขึ้นอย่าง
พร้อมเพรียง เมื่อถามถึงความรู้สึกแรก หลังรู้ว่าได้เข้าร่วม
โครงการเสริมศักยภาพเครือข่ายเยาวชน จังหวัดน่าน
เนื่องจากโรงเรียนบ้านห้วยแ้วไม่เคยทำโครงการ
เชิงพัฒนาศักยภาพเยาวชนมาก่อน และไม่เคยร่วมงาน
กับเครือข่ายองค์กรภายนอกอย่างจริงจัง การชวนนักเรียน
ในโรงเรียนให้มาร่วมคิดโครงการจึงเป็นสิ่งแปลกใหม่ที่อยู่
นอกเหนือจินตนาการ และความสนใจของนักเรียน

“ตอนครูมาบอกให้ไปอบรมก็ไป เพราะมีรุ่นพี่อีก 3 คน
ไปด้วย แต่พอต้องคิดโครงการ ไม่อยากทำเลย เพราะ
ไม่เข้าใจ ‘ไม่รู้ว่าจะต้องทำยังไง’” ญาตา-สิโรชนี ชิมทราย
ทีมงานรุ่นที่ 1 เอ่ยถึงความรู้สึกแรก

ด้าน ข้าวโอ๊ต-ทักษ์ดนัย ไชยกานินทร์ บอกว่า
ความรู้สึก “**ทำไม่ได้**” ทำให้ไม่อยากทำโครงการ ใจหนึ่ง
คิดว่ายังมีเรื่องเรียนที่ต้องรับผิดชอบอยู่แล้ว

แต่ความรู้สึกเฉยๆ ในตอนแรก ได้เปลี่ยนแปลง
เป็นความสงสัยใคร่รู้ อยากเรียนรู้ และอยากลองทำ
เมื่อทีมงานผ่านกระบวนการอบรมเพื่อพัฒนาโจทย์
ที่จะทำโครงการร่วมกับทีมพี่เลี้ยงโครงการ และได้
แลกเปลี่ยนเรียนรู้สถานการณ์ปัญหาของชุมชนร่วมกับ
กลุ่มเยาวชนจากหลายๆ พื้นที่ในจังหวัดน่าน

“เราได้ออกไปเจอเพื่อนใหม่ ได้รู้ว่าเขาทำอะไร
บางพื้นที่มีปัญหาคล้ายๆ กัน เราก็ได้รู้ว่าเขาคิด เขาทำ
ยังไง แล้วนำมาปรับใช้ในโรงเรียนของเรา” ข้าวโอ๊ต กล่าว
และบอกต่อว่า แต่นักเรียนส่วนใหญ่ก็ยังไม่รู้ว่าจะทำ
โครงการไปทำไม ทำแล้วได้อะไร

กว่าจะลงเอยเป็นโครงการธนาคารขยะในโรงเรียน
ข้าวโอ๊ต เล่าย้อนไปถึงช่วงเปลี่ยนผ่านของทีมทำงาน
เนื่องจากทีมงานรุ่นพี่จำนวนหนึ่งจบการศึกษาออกไป
คนที่เหลือจึงต้องตัดสินใจว่าจะทำโครงการต่อหรือไม่
แต่ด้วยความตั้งใจ และมองว่าปัญหาขยะในโรงเรียน
เป็นสิ่งที่ต้องเร่งแก้ไขอย่างจริงจัง ประกอบกับได้รับ
เลือกให้เป็นประธานนักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยแฮ้ว
ข้าวโอ๊ตจึงอยากผลักดันโครงการนี้ให้ถึงที่สุด

“เราคิดวางแผนมาแล้วตั้งแต่ต้น งานก็เริ่มเป็นรูป
เป็นร่าง มีผลงานออกมาให้นักเรียนคนอื่น ๆ ได้เห็น
ถ้าประชาสัมพันธ์ต่อไปและจัดนิทรรศการนำเสนอ
ความรู้จากสิ่งที่พวกเราทำออกมาให้เห็นเป็นรูปธรรม
น่าจะชักชวนนักเรียนเข้ามาร่วมเป็นแกนนำ และสมัคร
เป็นสมาชิกธนาคารขยะได้มากขึ้น” ข้าวโอ๊ต เล่าถึงวิสัยคิด

“ความรู้สึกเฉยๆ ที่ว่า เปลี่ยนแปลงเป็นความสงสัยใคร่รู้ อยากเรียนรู้ และอยากลองทำ เมื่อทีมงานผ่านกระบวนการอบรมเพื่อพัฒนาใจจรรยาที่จะทำโครงการร่วมกับทีมพี่เลี้ยงโครงการ และได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้สถานการณ์ปัญหาของชุมชนร่วมกับกลุ่มเยาวชนจากหลายๆ พื้นที่ ในจังหวัดน่าน...มองว่าปัญหาขยะในโรงเรียนเป็นสิ่งที่ต้องเร่งแก้ไขอย่างจริงจัง... จึงอยากผลักดันโครงการนี้ให้ถึงที่สุด”

เริ่มต้น...เข้าใจปัญหา

ข้าวไธ้ต ย้อนเล่าว่า ทีมที่ไปของโครงการนี้มาจาก ทีมงานรุ่นแรกได้ผ่านกระบวนการชวนคิดวิเคราะห์ปัญหา ในโรงเรียนจากพี่เลี้ยงโครงการ ซึ่งสถานการณ์ปัญหาก็มี หลากหลาย แต่พวกเขาหลงความเห็นกันว่า สิ่งที่ควรได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วนที่สุด คือ “ขยะ”

“ปกติเราเห็นขยะเกลื่อนกลาดไปทั่วโรงเรียน เพราะ นักเรียนทิ้งขยะไม่ลงถัง ทำให้โรงเรียนไม่สะอาด ดูไม่เป็น ระเบียบเรียบร้อย ถึงเราจะไม่ชื่นชมทั้ง แต่เท่าที่เห็นยังไม่มีใครเข้ามาจัดการเรื่องนี้ เลยอยากทำโครงการเกี่ยวกับการจัดการขยะ เพราะอยากเห็นโรงเรียนสะอาด” ญาดา เอ่ยขึ้น

นอกจากธนาคารขยะในโรงเรียนที่เป็นผลลัพธ์เชิง รูปธรรมของโครงการแล้ว เป้าหมายรองคือ อยากเห็น นักเรียนในโรงเรียนทิ้งขยะให้เป็นที่เป็นทาง โดยทีมงาน ยังมีแผนที่จะเสริมความรู้เรื่องการคัดแยกขยะแก่นักเรียน เพื่อให้นำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันทั้งใน และนอกโรงเรียนได้

อย่างไรก็ตาม เพื่อขยายฐานความร่วมมือและสร้างความเข้าใจในเป้าหมายของโครงการในวงกว้าง ทีมงาน จึงชักชวนนักเรียนรุ่นน้องที่สนใจลงพื้นที่ภายในโรงเรียน เพื่อสำรวจปริมาณขยะ จำนวนถังขยะ ประเภทขยะ ไปจนถึงตามหาต้นตอของขยะภายในโรงเรียน

จุดมุ่งหมายของการสำรวจก็เพื่อวาดแผนที่ชี้ให้ห้องๆ ในโรงเรียนเห็นภาพจุดที่มีขยะให้ชัดเจน

หลังจากนั้นก็มาช่วยกันคิดวิเคราะห์ว่า จะจัดการ ปัญหาขยะแต่ละประเภทในแต่ละจุดได้อย่างไร

ญาดา อธิบายข้อมูลจากการสำรวจที่สรุปออกมา เป็นแผนที่ว่า โรงเรียนบ้านห้วยแก้วเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก มีนักเรียนประมาณ 120 คน สำรวจพบ 3 จุดสำคัญที่มี ขยะปลิวว่อนไปทั่ว ได้แก่ 1.บริเวณปากหลุมขยะใน โรงเรียน 2.บริเวณหอพักชาย และ 3.บริเวณลานหน้า สหกรณ์ แล้วยังวิเคราะห์ต่อไปว่าขยะที่พบบริเวณอื่น มีสาเหตุจากจำนวนถังขยะภายในโรงเรียนมีน้อยเกินไป และไม่เพียงพอต่อปริมาณขยะ

“ขยะกล่องนมมีมากที่สุด เพราะเป็นอาหารกลางวัน สำหรับแก่นักเรียนระดับอนุบาลถึงชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 รองลงมาคือถุงพลาสติกที่เป็นของขนม และอีกส่วน หนึ่งมาจากร้านค้าสหกรณ์ของโรงเรียน จุดที่มีขยะมาก บางจุดก็ไม่มีถังขยะ” ญาดา สรุป

ข้าวไธ้ต บอกว่า ก่อนหน้านั้นเคยมีความคิดอยากนำ ขยะกล่องนมมาประดิษฐ์เป็นสิ่งของ เพื่อลดปริมาณขยะ และเสริมทักษะให้นักเรียน โดยเห็นตัวอย่างจากกลุ่ม แม่บ้านในชุมชน แต่เนื่องจากกลุ่มวิทยากรไม่มีเวลา เข้ามาให้ความรู้ จึงต้องชะลอขั้นตอนดังกล่าวไว้ก่อน

“ไม่ถึงกับล้มเลิกความคิดไปเลย แต่ปรับแผนใหม่ว่า เราทำธนาคารขยะก่อน พอได้ขยะมาจำนวนหนึ่งแล้ว ค่อยประสานงานให้พี่ๆ หรือป้าๆ ที่รู้จักกันในชุมชนเข้ามา สอนทีมงาน เพื่อให้ไปถ่ายทอดกับนักเรียนในโรงเรียน อีกทีหนึ่ง” ข้าวไธ้ต ขยายความ

“ปกติเราเห็นขยะเกลื่อนกลาดไปทั่วโรงเรียน เพราะนักเรียนทิ้งขยะไม่ลงถัง ทำให้โรงเรียนไม่สะอาด คุณไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย ถึงเราจะไม่ใช่คนทิ้ง แต่เท่าที่เห็นยังไม่มีใครจัดการเรื่องนี้เลยอยากทำโครงการเกี่ยวกับการจัดการขยะ เพราะอยากเห็นโรงเรียนสะอาด”

เดินหน้าหาความรู้

เมื่อต้องปรับแผนใหม่ ทีมงานจึงต้องวางแผนประชาสัมพันธ์โครงการแก่นักเรียนในโรงเรียน ด้วยการพูดเชิญชวนหน้าเสาธง และใช้เวลาช่วงพักเที่ยงเสิร์ฟข้อมูลถึงหน้าชั้นเรียน

“พวกเราประสานงานกับครูที่ปรึกษาท่านก่อน เลยได้รับคำแนะนำจากคุณครูว่าให้เข้าไปพูดหน้าชั้นเรียนจะได้ใกล้ชิดกับนักเรียนมากกว่า ส่วนหน้าเสาธงก็ใช้เวลาสั้น ๆ ตอนเช้า โดยหลัก ๆ เราตั้งใจแนะนำโครงการและเชิญชวนให้นักเรียนมาทำโครงการด้วยกัน” ญาดา อธิบาย

โดยทีมงานได้มีโอกาสไปศึกษาดูงานด้านการจัดการขยะกับที่ปรึกษาโครงการ เพื่อนำความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะภาคปฏิบัติอย่างถูกวิธีมาใช้ในการ

บริหารจัดการธนาคารขยะ และเพื่อไว้เป็นความรู้สำหรับเผยแพร่ภายในโรงเรียน

“ข้อมูลที่นำเสนอออกไปต้องทำให้นักเรียนรู้ว่าถ้าแยกขยะได้ถูกประเภท ขยะจะมีมูลค่ามากขึ้นไปอีกที่ผ่านมาในโรงเรียนและในชุมชนไม่มีการแยกขยะเลยเวลาเอาขยะไปขายรวมกันก็จะไม่ได้ราคา เพราะร้านรับซื้อต้องเอาไปแยกเองอีกต่อหนึ่ง แต่ถ้าเราแยกขยะไปเองก็จะขายได้ราคาสูงขึ้น” ข้าวโอ๊ต อธิบาย

ไม่เพียงต้องการให้นักเรียนในโรงเรียนเห็นถึง “คุณค่า” ของขยะเท่านั้น แต่ทีมงานบอกว่า พวกเขาต้องการ “ปลูกฝัง” ให้นักเรียนมองเห็นคุณค่าของการคัดแยกขยะ และเรียนรู้ว่าการทิ้งขยะลงถัง ช่วยสร้างความ เป็นระเบียบ ทำให้โรงเรียนและชุมชนสะอาด เชื่อมโยงไปถึงการรักษาสุขภาพอนามัย และเป็นการช่วยดูแลสภาพแวดล้อมได้อีกทางหนึ่ง

กำเนิดธนาคารขยะ

หลังลงสำรวจขยะในโรงเรียนด้วยตัวเอง และประชาสัมพันธ์โครงการให้นักเรียนในโรงเรียนได้รับรู้แล้ว หลังเปิดภาคเรียนทีมงานรุ่นที่ 1 ที่เหลืออยู่จึงได้ชักชวนเพื่อนนักเรียนมาเสริมทีม

“เราชวนน้อง ๆ ที่รู้จักและสนิทกันเข้ามาช่วยก่อน ในตอนแรก ซึ่งเขาอาจจะมาเพราะความเกรงใจเหมือนที่ เราเข้ามาทำก่อนหน้านี้ แต่ถ้าชอบ เขาก็จะทำต่อ” ญาดา เล่าผ่านประสบการณ์ของตัวเอง

ครีม-ปรภา เบ้าพรหม ทีมงานรุ่นที่ 2 บอกว่า อยากทำกิจกรรมเพราะเห็นว่า เป็นการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ และอยากมีส่วนร่วมพัฒนาโรงเรียน

“ตอนพี่ ๆ มาชวนเขาก็ไม่ได้บังคับ ที่แรกก็เกียจ ไม่อยากไปเหมือนกัน แต่ก็ลองไปดู ครั้งแรกก็ไปเข้าอบรม ก็รู้สึกสนุกดี รู้สึกว่าสิ่งที่ทำเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม เลยทำต่อมาเรื่อยๆ” ครีม กล่าว

ด้าน **ไอซ์-นวมินต์ อินมะโน** รุ่นน้องชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 บอกว่า เขาสนใจเข้าร่วมโครงการเพราะอยากหาประสบการณ์เพิ่มเติม การออกไปอบรมกับกลุ่มเยาวชนในพื้นที่อื่น ๆ ยิ่งทำให้ได้เรียนรู้ และรู้จักสภาพชุมชนของพื้นที่อื่น ๆ มากขึ้น โครงการนี้เปิดโอกาสให้เขาได้แสดงศักยภาพด้านการพูดของตัวเอง ด้วยการเป็นตัวแทนกลุ่มออกไปประชาสัมพันธ์ข่าวสารหน้าเสาธง

เมื่อรวมทีมใหม่ได้ ทีมงานจึงออกแบบสำรวจหาแหล่งที่มาของขยะจากพฤติกรรมของนักเรียน เพื่อให้ นักเรียนมีส่วนช่วยตอบคำถาม

“เราแบ่งกลุ่มกัน 5 สาย นำแบบสำรวจไปแจกตามห้อง แล้วรอรับแบบสำรวจในวันนั้นเลย เพราะคิดว่าถ้าบอกให้เขาแบบสำรวจมาคืนทีหลัง หลายคนจะไม่นำมาส่งคืน ใช้เวลาแค่วันเดียว แต่ละห้องประมาณ 10-15 นาที” ช้าวไธต์ กล่าว

จากนั้นจึงนำผลการสำรวจดังกล่าว มาเปรียบเทียบกับ การลงสำรวจบริเวณโรงเรียนด้วยตัวเอง ผลลัพธ์ที่ได้แทบไม่ต่างกัน กล่าวคือ ขยะกล่องนมมีมากที่สุด แต่สิ่ง ที่กลุ่มเยาวชนแกนนำมองข้ามไปจากการเดินสำรวจ คือ กระดาษ

“ตอนเดินสำรวจข้างนอกเราไม่เห็นกระดาษ แต่ที่นี่เป็นโรงเรียน เราต้องใช้กระดาษในการเรียนการสอน ขยะรองลงมาจากกล่องนมเลยเป็นกระดาษ ถัดจากนั้นก็ เป็นถุงขนม” ญาดา กล่าว

“เห็นความเปลี่ยนแปลงของเด็กไปในทางที่ดีขึ้น จากเดิมเด็กกลุ่มนี้ไม่ค่อยพูด ไม่กล้าแสดงออก พอเขาได้ออกไปเจอโลกกว้าง ออกไปเจอเพื่อนกลุ่มอื่น เขากลับนำเสนอ กล้าแสดงความคิดเห็น และสื่อสารสิ่งที่คิดให้เราเข้าใจได้ เห็นความตั้งใจจริงของเด็ก ในฐานะครูเรามองว่า สิ่งนี้เป็นคุณสมบัติสำคัญที่จะติดตัวเขาไปในอนาคต”

เมื่อได้ข้อมูลแล้ว ทีมงานนำผลสำรวจเกี่ยวกับ ประเภทและปริมาณขยะมาตั้งเป็นเกณฑ์รับฝากใน ธนาคารขยะ ซึ่งทีมงานได้ไปสอบถามราคารับซื้อขยะ แต่ละประเภทจากร้านรับซื้อภายนอก โดยอ้างอิงจาก ประเภทขยะที่มีมากที่สุดโรงเรียนตามลำดับ แล้วนำ เกณฑ์ราคารับซื้อมาตั้งเป็นราคากลางสำหรับการฝาก ธนาคารขยะในโรงเรียน

“พอได้ราคามา เราก็ประชาสัมพันธ์หน้าเสาธงอีกว่า ธนาคารขยะของเราจะเปิดทำการวันไหน ราคารับฝากขยะ แต่ละประเภทเป็นเท่าไร ใครสนใจสามารถขอใบสมัครได้ ขยะที่รับฝากส่วนหนึ่งเราจะนำไปขาย ส่วนที่รีไซเคิลหรือนำมาประดิษฐ์ได้ก็จะเก็บไว้ทำประโยชน์ต่อไป” ชาวไอ้ต อธิบาย

ปัจจุบัน ธนาคารขยะในโรงเรียนบ้านห้วยแก้ว ได้เปิดอย่างเป็นทางการแล้ว โดยใช้ห้องพยาบาลเก่า ซึ่งทิ้งวางไว้ไม่ได้ใช้ประโยชน์ มีนักเรียนสมัครเข้าเป็น สมาชิกกว่า 50 คน จาก 120 คน เปิดทำการทุกวัน พฤหัสบดีคาบชุมนุม ตั้งแต่เวลา 13:40-14:30น. สมาชิกธนาคารขยะจะได้รับสมุดบันทึกการฝากขยะ ส่วนตัวซึ่งสามารถนำมาเบิกรายได้จากการขายขยะได้ ทุกเดือน

ชาวไอ้ต บอกว่า ธนาคารขยะอาจขยายเวลา เปิดทำการขึ้นอยู่กับจำนวนนักเรียนที่นำขยะมาฝาก เนื่องจากเวลาเปิดทำการในวันพฤหัสบดีเพียงแค่ 50 นาที อาจไม่เพียงพอ หากต้องขยายเวลาทำการ ต้องปรึกษาร่วมกันกับครูประจำแต่ละระดับชั้นก่อน ทั้งนี้ เวลาทำการ จะใช้คาบที่ไม่เกี่ยวกับวิชาเรียน เช่น คาบชุมนุมหรือ คาบแนะแนวเป็นหลัก

“ขยะ” สร้างการเปลี่ยนแปลง

อย่างที่กล่าวไปแล้วว่า โรงเรียนบ้านห้วยแก้วไม่เคย มีประสบการณ์เกี่ยวกับการทำโครงการด้านการพัฒนา ศักยภาพเยาวชนกับชุมชนภายนอกมาก่อน ครูแบ่ง-จินตนา กันไชย ที่ปรึกษาโครงการ ย้ำว่า กลุ่มทีมงาน ชุดแรกมาจากการคัดสรรของคณะครูในโรงเรียน โดยมอง นักเรียนที่มีความรับผิดชอบ และความกล้าแสดงออก เป็นหลัก

“ทีมงานนักเรียนกลุ่มแรกเป็นกลุ่มที่สนใจและ ให้ความร่วมมือทำกิจกรรมภายในโรงเรียน เป็นเด็กที่ เปิดใจและพร้อมรับการเรียนรู้ การจะดึงเด็กแต่ละคน แต่ละกลุ่มมาร่วมโครงการค่อนข้างยาก เพราะโรงเรียน ไม่เคยทำโครงการแบบนี้มาก่อน ดังนั้น ครูจึงต้อง คัดเลือกเด็กกลุ่มแรกขึ้นมา แต่พอดำเนินโครงการไป ระยะเวลาหนึ่ง เด็กจะชักชวนกันเข้ามาเอง ช่วงหลังนักเรียน คนอื่นก็อยากเข้ามาร่วมด้วย เพราะมีตัวอย่างให้เห็น นักเรียนเห็นผลลัพธ์ว่าโรงเรียนสะอาดขึ้น เห็นว่าถ้า รู้จักแยกขยะ การนำขยะไปขายจะได้ราคาสูงขึ้น ตรงนี้ เป็นแรงจูงใจที่ชัดเจนให้เขาได้”

นอกจากนักเรียนในโรงเรียนมีความสนใจเข้าร่วม สมัครเป็นสมาชิกธนาคารขยะในโรงเรียนบ้านห้วยแก้ว มากขึ้นแล้ว ครูแบ่ง พบว่า หลังจากเข้าร่วมอบรมเชิง กระบวนการเพื่อพัฒนาศักยภาพกับเจ้าหน้าที่โครงการ เขามีความกระตือรือร้นที่จะเข้าไปสนับสนุนนักเรียนให้ ทำโครงการได้สำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้

“เห็นความเปลี่ยนแปลงของเด็กไปในทางที่ดีขึ้น จากเดิมเด็กกลุ่มนี้ไม่ค่อยพูด ไม่กล้าแสดงออก พอเขาได้ออกไปเจอโลกกว้าง ได้ออกไปเจอเพื่อนๆ กลุ่มอื่น กล้านำเสนอ กล้าแสดงความคิดเห็น และสื่อสารสิ่งที่คิดให้เราเข้าใจได้ การได้เห็นความตั้งใจจริงของเด็ก ในฐานะครูเรามองว่า สิ่งนี้เป็นคุณสมบัติสำคัญที่จะติดตัวเขาไปในอนาคต ที่ผ่านมามีเด็ก ๆ ก็เข้ามาปรึกษาตลอดว่าทำแบบนี้ดีไหม หรือจะให้เขาทำอะไรต่อดี เราเองก็ต้องทำหน้าที่เป็นตัวยึดที่ดีให้เขา”

ส่วน ญาดา ถึงแม้มีความจำเป็นต้องวางมือไปก่อน เพราะย้ายล้ามะโนคริวไปอยู่จังหวัดอื่น แต่เธอยืนยันว่า แม้จะทำโครงการนี้ได้แค่ครั้งทาง แต่ก็ทำให้เธอได้พัฒนาศักยภาพด้านการแสดงออก และการพูดสื่อสารของตัวเอง

“เมื่อก่อนถ้าให้ออกไปพูดหน้าชั้นเรียนจะกลัวมาก เรียบเรียงคำพูดไม่ได้เลย แต่ตอนนี้เวลาต้องพูดนำเสนองาน เช่น ตอนออกไปประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับโครงการหน้าชั้นเรียน หรือตอนตอบคำถามเกี่ยวกับโครงการ สามารถทำได้ทันที และมีความมั่นใจมากขึ้น” ญาดา กล่าว

ด้าน ข้าวโอ๊ต บอกว่า ความกล้าแสดงออกความคิดเห็น และการยอมรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น คือสิ่งที่เขาได้เรียนรู้จากการทำโครงการนี้

“ได้เรียนรู้จากการทำงานร่วมกับรุ่นพี่กลุ่มแรกว่าการนั่งเงียบบางครั้งไม่มีประโยชน์ การกล้าแสดงความคิดเห็นจะทำให้เกิดไอเดียดี ๆ ตามมาได้ แต่พอขึ้นมาเป็นผู้แนะนำต้องรับฟังคนอื่นด้วย เพราะเมื่อหลายไอเดียจากหลาย ๆ คนมาผสมรวมกันจะได้เป็นแผนงานที่ดีกว่า” ข้าวโอ๊ต กล่าว

นอกจากนี้ ในฐานะรุ่นพี่ ข้าวโอ๊ตและญาดา สะท้อนว่า ทีมงานรุ่นที่ 2 แต่ละคนมีความกล้าแสดงออกและมีความสามารถแตกต่างกันไป โครงการนี้เปรียบเหมือนการเปิดพื้นที่ให้นักเรียน ได้แสดงความสามารถของตัวเอง

“น้องไอซ์ถึงแม้จะอยู่แค่ชั้น ป.6 แต่มีความสามารถด้านการพูด เข้าใจอะไรได้ง่าย ตอนนี้น้องไอซ์รับหน้าที่เป็นคนประชาสัมพันธ์ข้อมูลต่าง ๆ หน้าเสาธง ปาฐกถา พิธีมอบรางวัล มีความรับผิดชอบดี เลยให้ดูแลด้านการจัดเก็บและจัดการเอกสาร ส่วนน้ำ ไทน์ กับกาพิวัสเป็นฝ่ายบันทึกและฝ่ายบัญชี เพราะมีความละเอียด ส่วนป๊อกเป็นฝ่ายคิดแยกขยะ แต่ละคนจะได้รับหน้าที่ตามความสนใจและความถนัดของตัวเอง” ญาดา อธิบาย

จากเดิมที่เห็นขยะปลิวว่อนไปทั่วโรงเรียนจนกลายเป็นความเคยชิน แต่เมื่อมีคนมา “กระตุก” ให้ “จุกคิด” กลุ่มแกนนำเยาวชนโรงเรียนบ้านห้วยแสบจึงมองเห็นปัญหา และเพราะความไม่เพิกเฉยต่อปัญหา พวกเขาจึงอาสาช่วยกันแก้ปัญหาขยะในโรงเรียนที่พวกเขาอาศัยอยู่ แม้จะประสบปัญหาเรื่องทีมทำงาน แต่ไม่ย่อท้อ เพราะ “อยากให้โรงเรียนสะอาด” จึงพยายามค้นหาทีมทำงานใหม่ จนสามารถเปิดธนาคารขยะในโรงเรียนได้ในที่สุด ถึงแม้จะยังไม่ได้เผยแพร่ความรู้ด้านการคัดแยกขยะภายในโรงเรียนได้อย่างทั่วถึง แต่ “ธนาคารขยะ” ก็เป็นจุดเริ่มต้นหนึ่งที่จะทำให้ให้นักเรียนมองเห็นว่า มีขยะแล้วต้องคัดแยก

“พวกเราคาดหวังว่าต่อไปนักเรียนจะสามารถจัดการแยกขยะภายในโรงเรียนได้ด้วย ซึ่งเราต้องวางแผนการให้ความรู้ด้านการจัดการขยะเสริมเข้าไป อยากให้ธนาคารขยะเป็นโมเดลตัวอย่างไปสู่ชุมชน เพื่อกระตุ้นการคัดแยกขยะ สร้างมูลค่าให้ขยะ และทำให้คนมองเห็นคุณค่าของขยะขยายวงกว้างออกไปอีก” ข้าวโอ๊ต กล่าวทิ้งท้าย

โครงการธนาคารขยะในโรงเรียน

ที่ปรึกษาโครงการ

จินตนา กันไชย

ครูโรงเรียนบ้านห้วยแก้ว

ทีมงาน นักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยแก้ว

ทักษ์ดนัย ไชยกาอินทร์ มัธยมศึกษาปีที่ 3

สิโรชนี ชิมทราย มัธยมศึกษาปีที่ 3

วรินทร์ธร เบ้าพรหม มัธยมศึกษาปีที่ 3

รักษิณา ยะหลวง มัธยมศึกษาปีที่ 2

ปรภา เบ้าพรหม มัธยมศึกษาปีที่ 2

นวนมินต์ อิ่นมะโน ประถมศึกษาปีที่ 6

พรพนิต คำชมพู มัธยมศึกษาปีที่ 1

จุฑามาศ คำฟอง มัธยมศึกษาปีที่ 1

ธาวุฒิย์ ก่องจันทร์ตา มัธยมศึกษาปีที่ 1

สิทธิศักดิ์ ขอดแก้ว มัธยมศึกษาปีที่ 2

นิชากร ปัญญาแก้ว มัธยมศึกษาปีที่ 3

วนิดา ยาวัวไชย มัธยมศึกษาปีที่ 3

ธัญพร พังยะ มัธยมศึกษาปีที่ 3

